

Funderar du på att bygga en solcellsanläggning på marken?

Här får du veta mer

Solcellsanläggningar på marken blir allt vanligare. Utmaningen när de anläggs i landskap är att hitta lämpliga platser och rätt utformning så att konflikter mellan olika samhällsmål minimeras.

Börja med att tidigt diskutera med Länsstyrelsen för att hinna med eventuell prövning i tid. Nedan följer en översikt av vilka typer av prövning som kan gälla, men nästa steg är oftast ett 12:6-samråd om väsentlig ändring av naturmiljön, se mer information nedan.

Karttjänster och databaser

Det finns olika underlag som kan vara till stöd för att bedöma om anläggningen riskerar att skada viktiga värden. Kika exempelvis gärna på:

- Länsstyrelsens karttjänster: Sammanställning av karttjänster för bland annat kulturmiljöprogram, landskapsbildskydd och friluftsliv.
- Artportalen: ArtDatabankens förteckning över vilka arter som finns rapporterade i olika områden.
- Fornsök: Söktjänst för alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige.
- Skyddad natur: Naturvårdsverkets karttjänst för bland annat nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden och Natura 2000-områden.
- Bebyggelseregistret: Söktjänst för skyddad och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Bygglov

Att uppföra en solcellsanläggning på mark kräver vanligtvis inte bygglov så länge anläggningen inte är att betrakta som en byggnad. Vid osäkerhet kontakta Region Gotland. Transformatorstationer och teknikbodar kräver bygglov och ansökan lämnas in till Region Gotland.

12:6-samråd

I princip kräver alla storskaliga solcellsanläggningar i naturen, ledningsdragningar samt även sekundär infrastruktur (tex väg-, stängsel-, kabeldragningar) ett samråd enligt miljöbalken 12 kapitlet 6 §, men det kan även gälla mindre anläggningar. Undantaget är om anläggningen prövas enligt miljöbalken på något annat sätt. På Länsstyrelsen webbplats "Åtgärd i naturmiljön" finns mer information.

För att länsstyrelsen ska kunna fatta beslut behövs ett fullständigt underlag som beskriver anläggningens påverkan på miljön. Länsstyrelsen ska ta ställning till om anläggningen får byggas inom sex veckor från att anmälan är komplett. Var beredd på att du kan behöva komplettera ärendet och att det därför vanligen tar längre tid än så. Det kan exempelvis krävas inventeringar och utredningar för påverkan på friluftsliv, naturvärden, kulturmiljö, djurliv, landskapsbild och så vidare. Om det rör en större anläggning eller om det finns särskilt höga natur- eller kulturvärden behöver i regel en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram. I de flesta fall krävs en lokaliseringstudering, som beskriver varför den valda platsen är lämpligare än andra beskrivna lokaliseringar.

Länsstyrelsen kan besluta om försiktighetsmått eller förbud mot verksamheten. Försiktighetsmått kan innehålla allt från anpassningar av anläggningens placering till framtida skötselkrav för marken. I prövningen ingår allt från påverkan på natur- och kulturmiljövärden till friluftsliv och landskapsbild, exempelvis:

Finns det höga naturvärden i området?

Då ska platsval och anpassningar av anläggningen göras så att områdesskydd, fridlysta arter och deras livsmiljöer inte störs. Det kan exempelvis vara groddjur, fåglar, kronvilt eller floravärden. Instängsling av anläggningen skapar barriärer i naturmiljön. Det kan därför bli aktuellt med funktionella korridorer eller passager för djur, som ett sätt att begränsa barriäreffekterna.

Berör solcellsanläggningen ett skyddat område?

Det kan exempelvis vara naturreservat, strandskydd, generellt biotopskydd, Natura 2000 eller skogliga områdesskydd. Då krävs det oftast tillstånd eller dispens, vilket ersätter 12:6-samrådet, se Skyddade områden nedan.

Hur påverkas människors möjligheter att röra sig i landskapet?

Solcellsanläggningen bör utformas så att allmänhetens rörelsefrihet inte begränsas i onödan, till exempel genom passager genom anläggningen eller åtgärder för att minska synligheten i landskapet.

Påverkas kulturmiljön av solcellsanläggningen?

Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks. Kulturmiljövärden ska visas hänsyn. Särskilt viktiga områden för kulturmiljön finns utpekade som exempelvis riksintressen för kulturmiljön, i det regionala kulturmiljöprogrammet eller i ett kommunalt bevarandeprogram. Fornlämningar hanteras enligt kulturmiljölagen, se Fornlämningar nedan.

Hur påverkas riksintressen?

Det kan exempelvis vara områden med stora natur- och kulturvärden eller värden för friluftslivet. Riksintressen kan påverkas även om de ligger utanför det planerade solcellsområdet.

Ska anläggningen byggas på bruksvärd jordbruksmark?

Finns det möjlighet till jordbruksliknande skötsel av marken under solcellsanläggningen? Det kan exempelvis vara bete, ängsslåtter eller odling mellan modulraderna. Vanligen behövs då inte en anmälan om att ta jordbruksmark ur produktion enligt 12 kapitlet 9 § miljöbalken.

Vad säger kommunens planer?

Vad säger kommunens detalj- och översiktsplaner om området där markanläggningen ska placeras?

Hur påverkas försvaret?

Om solcellsanläggningen påverkar militära intresseområden kan Länsstyrelsen skicka en remiss till Försvarmakten.

Checklista för 12:6-samråd

- Finns det kartor med layoutskiss och måttangivelser?
- Finns det motivering för val av plats?
- Berörs skyddade områden?
- Hur kommer naturmiljön att påverkas (exempelvis djur, växter och känsliga naturtypersom alvarmark)?
- Behövs någon typ av inventering?
- Hur kommer kulturmiljön att påverkas?

- Finns det fornlämningar som berörs?
- Finns det kommunala planer som berörs?
- Hur kommer friluftslivet att påverkas?
- Finns det fotomontage från olika håll?
- Finns det dokumenterade föroreningar i marken som kan påverkas av åtgärden? Behövs dispens från terrängkörningslagen?
- Hålls tillräckligt avstånd till närliggande väg?
- Tidsplan för uppförandet samt beräknad sluttidpunkt för anläggningen
- Hur ska anläggningen skötas?

Fornlämningar

Finns det kända fornlämningar i området? Solcellsanläggningar på marken innebär ofta vissa markingrepp, såsom schaktning, pålning eller övertäckning. I vissa fall krävs då ansökan om samråd eller tillståndsansökan enligt 2 kapitlet i kulturmiljölagen. Vid större ytstora markingrepp kan det krävas utredningar även om det inte finns idag kända fornlämningar i området. På Länsstyrelsens webbsida "Fornlämningar och fornfynd" finns mer information.

Jordbruksmark ur produktion

Det finns ofta goda möjligheter att fortsätta med en jordbruksliknande skötsel, såsom bete, ängsslätter eller odling mellan modulraderna. Vanligen behövs då inte en anmälan om att ta jordbruksmark ut ur produktion enligt 12 kapitlet 9 § miljöbalken. Om anläggningen innebär att jordbruksmark tas ur produktion ska detta anmälas enligt 12 kapitlet 9 § miljöbalken. På Länsstyrelsens webbsida "Ta jordbruksmark ur produktion" finns mer information.

Skogsmark

Om åtgärden planeras i skog behöver Skogsstyrelsen kontaktas gällande lämplighet och eventuella berörda naturvärden. Om skog tas i bruk för annat ändamål än skogs- och jordbruk kan kompensationsinsatser behöva initieras i närliggande naturområden.

Väglagen

Om solcellsanläggningen placeras inom en vägs skyddsområde kan det krävas tillstånd enligt 47 § väglagen. Skyddsområdet är oftast tolv meter från vägområdet, men kan vara upp till 50 meter. På Länsstyrelsens webbsida "Bygga vid väg" finns mer information.

Skyddade områden

För att få bygga en markanläggning inom ett skyddat område, enligt 7 kapitlet i miljöbalken, krävs i princip alltid tillstånd eller dispens. Det kan exempelvis vara inom en nationalpark, ett naturreservat, ett strandskyddsområde, ett generellt biotopskydd eller ett Natura 2000-område. På Länsstyrelsens webbsida "Skyddad natur" finns mer information.

Artskydd

Solcellsanläggningen får inte skada fridlysta arter eller deras skyddade livsmiljöer. Därmed kan det krävas en inventering av området och eventuellt en ansökan om dispens från fridlysningsbestämmelserna. På Länsstyrelsens webbsida "Dispens för fridlysta arter" finns mer information.

Terrängkörningslagen

Det är förbjudet att köra ett motordrivet fordon på barmark i terräng, även om det är din egen mark. Det finns vissa generella undantag från förbudet och det är även möjligt att söka dispens för terrängkörning. På Länsstyrelsens webbplats "Motortrafik i naturen" finns mer information.

Markavvattning och dikning

Om solcellsanläggningen kräver dikning kan det räknas som en ny markavvattning, vilket innebär att det behövs tillstånd till markavvattning och dispens från förbud mot markavvattning. På Länsstyrelsens webbsida "Markavvattning" finns mer information.

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Kontakta oss

Länsstyrelsen i Gotlands län

621 85 VISBY

Besöksadress: Visborgsallén 4

Telefon: 010-223 90 00

E-post: gotland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/gotland